

NA KRAJU DVADESETČETVRTOGA GODIŠTA...

Ovim brojem završava XXIV. godište *Političkog zatvorenika*. Iako je sudbina časopisa u ovome trenutku više nego neizvjesna (pa je nekrolog, iako sve bliži, možda ipak nešto preuranjen), svejedno je umjesno osvrnuti se na dosad prijeđeni put. Skoro četvrt stoljeća kontinuiranog izlaženja nije mala stvar: u hrvatskoj kulturnoj povijesti nema puno časopisa koji se time mogu pohvaliti.

Glavninu zasluga za to imaju vodstva Hrvatskoga društva političkih zatvorenika koja su, sva odreda, tijekom svih ovih godina osiguravala sredstva za izlaženje lista, a da pritom – bar sadašnjemu glavnom uredniku – nikad nisu vezala ruke niti postavljala političke ili kakve druge ograde. Ako je nekad i bilo pokušaja da se časopis stavi u funkciju tzv. državne politike, da ga se cenzurira ili da ga se *obećanjem nagrade* potakne na autocenzuru, da mu se nametnu ovi ili oni *komesari*, vodstvo Društva se je tomu uvijek znalo odhrvati. Zato je, uostalom, list i opstao. Da je pretvoren u stranački bilten, nikoga ne bi zanimao; da se je Hrvatsku i na ovim stranicama pokušalo poistovjetiti s kojom strankom ili sapeti u partijske okvire, omeđiti partikularnim pogledima i interesima, odavno ga ne bi bilo.

Hrvatska je jedina mjera kojom se je htio mjeriti i kojom želi da ga se mjeri. A uvijek smo imali premalo hrabrosti da bismo bili kukavice.

Zato se *Politički zatvorenik* nikad nije ravnao onim što je godilo Markovu trgu, nego je uvijek htio imati na umu da kroza nj zbori onaj dio hrvatskoga naroda koji se je pokazao spremnim na žrtvu ne samo u trenutcima kad su u nj upereni reflektori i kad je obasjan svjetlima pozornice, nego i onda kad je bilo realno očekivati da ta žrtva ostane zauvijek nepoznata. To je jedna od onih činjenica koje se lako zaboravljaju: pred publikom je lako umirati za domovinu; teško je kad to umiranje nije predstava za javnost.

Zato se ovdje nikad nije vodilo računa o tome da se politički oporunitet stavi ispred uvjerenja. Zato na ovim stranicama nikad nije bilo hvalospjeva „antifašizmu“ niti su jugoslavenski komunisti ikad nazvani hrvatskim rodoljubima. Nikad, jer su svi njihovi motivi i svi njihovi plodovi bili protuhrvatski. Zato ulazak Jugoslavenske armije u Zagreb i gaženje hrvatske zastave nikad nisu proglašeni oslobođenjem, ma kako se to častilo ustavnim preambulama, zakonskim tekstovima i državnim proračunima. To je za nas bila i ostala okupacija, jer nikad nismo mislili da se ikakvom Jugoslavijom može osloboditi ma kakva Hrvatska. Kostii stotina tisuća naših svjedoka leže razasute po neobilježenim grobištima pod hrvatskim i tuđim nebom.

Jednako je tako *Politički zatvorenik* odbijao zavijati u čoporu i tražiti jeftinu popularnost. Ništa o tome ne govori rječitije od našega odnosa prema nekadašnjem visokom predstavniku međunarodne zajednice za ovaj dio Europe: u vrijeme kad se je Ivi Sanaderu kadilo iz tobože lijevih i tobože desnih medija, kad ga se slavilo kao reformatora i obnovitelja, i kad mu se je i članstvo njegove stranke klanjalo kao polubogu, s ovoga je mjesta Sanader doživljavao samo kritike i osude. Bez ijednog slova pohvale. Ijednog! Naprotiv, nije nam se gadila samo njegova servilnost; bila nam je gadljiva ropska ćud koja je izvirivala iz tih hvala i pohvala, i nismo se ustezali to gađenje i pokazati.

No, kad je Sanader uhićen i optužen, pa ni onda kad je osuđen i kad se nije moglo znati kakva će biti pravna sudbina te osude (koja, neovisno o krajnjemu ishodu, nesumnjivo predstavlja otužno poglavlje u inače općenito neveseloj povijesti hrvatskoga pravosuđa), nije se ovdje na nj nabacilo nijednim kamenčićem. Ne zato što smo – onda ili danas – mislili da ga ne zaslužuje, nego zato što radi vlastitog obraza nismo htjeli zavijati s čoporom. Jer, nevišteški je udariti na onoga koji se ne može braniti. I drugo, kukakvički je napadati onoga koga svi napadaju.

Kao što se je moralo sumnjati u jednodušne hvalospjeve, tako se mora sumnjati i u jednoglasno pljuvanje po dojučerašnjem božanstvu. I ono je, baš kao i klanjanje, izraz ropskog mentaliteta, nedostojno pristojna i slobodna čovjeka. A to, dakako, za sobom povlači i posljedice, poput one da nas se proglasi suvišnima i *neupotrebljivima* za stranačke, partizanske svrhe, ali – to je izbor na koji smo unaprijed pristali. I upravo zato *Politički zatvorenik* ulazi u svoje dvadesetpeto, vjerojatno zadnje godište, sa sviješću da vjerovnika nije imao niti ih iza sebe ostavlja. Veseli ta svijest, baš kao što veseli i svijest da je dužnika popriličan broj...

Tomislav JONJIĆ

IZ SADRŽAJA

MOST – STOTINU MANA I JEDNA MOŽDA KLJUČNA VRLINA.....	2
CIRKUS.....	5
Josip Ljubomir BRDAR	
HRVATSKA JE U RATU!.....	7
Alfred OBRANIĆ	
NAŠ NUTARNJI SVIJET (27.).....	12
Maja RUNJE, prof.	
SAVJET LIJEČNIKA.....	12
Dr. med. Drina BLAŽEKOVIĆ SOJČIĆ	
ALBERT CAMUS (1913.-1960.) – PUTOKAZI ISTINSKOGA ČOVJEŠTVA (IV.).....	14
Dr. Vjeko Božo JARAK	
POBIJENI PJESNICI (IV.).....	17
Tomislav JONJIĆ	
POLITIZIRANJE BLAŽENOGA ALOJZIJA STEPINCA.....	26
Tihomir NUIĆ	
NE SAMO PROTIV HRVATSKE DRŽAVE: ZAVNOH JE BIO I PROTIV HRVATSKOG JEZIKA!.....	33
Tomislav JONJIĆ	
O UKLANJANJU VOJNIH GROBALJA I GROBOVA "OKUPATORA" I "NARODNIH NEPRIJATELJA" U SLOVENIJI NAKON DRUGOG SVJETSKOG RATA (II.).....	38
Dr. sc. Vladimir GEIGER,	
ZLOUPOTREBA PSIHIJATRIJE U POLITIČKE SVRHE U DOBA KOMUNISTIČKE JUGOSLAVIJE.....	43
prof. dr. sc. Vlado JUKIĆ	
VJEKOSLAV BALIN, HRVATSKI DOMOLJUB I MUČENIK (II.).....	45
Dr. sc. Anđelko MIJATOVIĆ	
JUGOSLAVENSKI KOMUNISTIČKI ZLOČINI I JA.....	49
Andrija VUČEMIL	
PORATNA SASLUŠANJA HRVATSKIH DRŽAVNIH DUŽNOSNIKA (I.).....	55
POVIJEST POLITIČKIH IGARA OKO SINJSKE ALKE.....	59
prof. dr. Stipe BOTICA	
IN DIESER AUSGABE.....	63
IN THIS ISSUE.....	64